

Gemeente Olst-Wijhe

4 januari 2021

Aan de gemeenteraad van de
gemeente Olst-Wijhe
Postbus 23
8130 AA Olst-Wijhe

Datum
4 januari 2021

Onderwerp
Boardletter 2020

Ons kenmerk
3115053580/CONCEPT

Geachte leden van de raad,

Wij hebben, als onderdeel van de controle van de jaarrekening 2020, de interim controle voor de gemeente Olst-Wijhe uitgevoerd. Deze controle is primair gericht op de analyse en evaluatie van de interne beheersingsomgeving en de daarin opgenomen maatregelen van interne controle. Tevens heeft deze controle als doelstelling om de aandachtspunten voor de jaarrekening 2020 te signaleren en onder de aandacht van het college te brengen. In onze boardletter zijn onze bevindingen en aanbevelingen ter zake opgenomen.

De bevindingen en aanbevelingen dienen te worden gelezen als constructieve aanwijzingen voor het college van burgemeester en wethouders, als onderdeel van het continue proces van het veranderen en verbeteren van de beheersing van de bedrijfsvoering en de kwaliteit van de jaarrekening.

Ondanks dat we de controle geheel op afstand hebben uit moeten voeren, is de interim controle prettig en constructief verlopen en hebben wij de samenwerking als goed ervaren. Graag willen wij deze rapportage en de daarin opgenomen bevindingen en aanbevelingen nader met u bespreken.

Met vriendelijke groet,

Deloitte Accountants B.V.

N.R. Fritz RA

Op alle opdrachten verricht door Deloitte zijn de 'Algemene Voorwaarden Dienstverlening Deloitte Nederland, januari 2020' gedeponneerd bij de Kamer van Koophandel onder nummer 24362837 van toepassing.

Deloitte Accountants B.V. is ingeschreven in het handelsregister van de Kamer van Koophandel te Rotterdam onder nummer 24362853. Deloitte Accountants B.V. is a Netherlands affiliate of Deloitte NWE LLP, a member firm of Deloitte Touche Tohmatsu Limited.

Inhoudsopgave

Managementsamenvatting	4
Interne-beheersingsomgeving	7
Onze bevindingen in het kort	8
Bevindingen interim controle	12
Totaaloverzicht en status	13
Bevindingen in detail	14
Actualiteiten	22
COVID-19	23
Rechtmatigheidsverantwoording	26
Bijlagen	28
A - Aandachtspunten voor de jaarrekeningcontrole	29
B - Reikwijdte van onze controle	30

Managementsamenvatting

Managementsamenvatting

Interim controle 2020

De basis voor onze controle is het auditplan 2020. In deze boardletter geven wij u inzicht in de (ontwikkeling van de) interne beheersing van de gemeente Olst-Wijhe. Wij hebben tijdens onze interim-controle de processen onderzocht, en ons primair gericht op de opzet, het bestaan en (waar mogelijk) de werking van de interne beheersingsmaatregelen, voor zover relevant voor de controle van de jaarrekening 2020.

Hiernavolgend geven wij onze belangrijkste boodschappen weer voor de jaarrekeningcontrole 2020 van de gemeente Olst-Wijhe.

De interne beheersing kan op onderdelen verder worden versterkt en efficiënter worden ingericht.

Voor u ligt de boardletter 2020, waarin wij verslag uit brengen over de interim-controle die in november 2020 is uitgevoerd. Wij kijken positief terug op de prettige samenwerking met de ambtelijke organisatie. Wij merken op dat wij voorafgaand aan de start van de interim controle (wederom) geconfronteerd werden met de gevolgen van COVID 19, wat invloed had op de manier van werken en samenwerken. Dit betekent dat wij de interim-controle volledig digitaal en op afstand hebben uitgevoerd, met dagelijkse digitale teammeetings en met het digitaal aanleveren en uitwisselen van controle informatie.

De interim-controle is primair gericht op het beoordelen van de interne beheersmaatregelen (key-controls) in de voor de jaarrekening relevante bedrijfsprocessen. Dit zijn die processen binnen Olst-Wijhe die een koppeling hebben met materiële posten in de jaarrekening, alsmede processen waarin wij verhoogde (fraude)risico's onderkennen. We hebben daarbij oog voor aspecten die naar onze mening van belang zijn voor uw bedrijfsvoering dan wel richting kunnen geven aan het verder verbeteren van de procesbeheersing. Wij hebben geconstateerd dat de gevolgen van COVID 19 op de wijze van werken en de uitvoering van de interne beheersingsmaatregelen beperkt is, aangezien veelal digitaal in de processen plaats vindt, zoals bijvoorbeeld accorderen facturen e.d..

In 2019 heeft uw gemeente stappen gezet om de relevante processen te versterken. Vervolgens is ook uw gemeente begin 2020 geconfronteerd met een crisis die zijn weerga niet kent en een nationale en mondiale impact heeft. De coronacrisis vraagt extra aandacht voor de financiële sturing en verantwoording van deze (nieuwe) geldstromen en de gevolgen ervan voor het verwachte resultaat en de benodigde financiering van de gemeente. Uw gemeente houdt situatie rondom het coronavirus nauwlettend in de gaten. Er is bijvoorbeeld een projectplan "Corona van crisis naar project" opgesteld en in de bestuursrapportage 2020 zijn de (verwachte) effecten op de financiën van gemeente Olst-Wijhe opgenomen.

Managementsamenvatting

Interim controle 2020

Wij observeren – vanuit besprekingen en de ontwikkeling die wij afgelopen jaren hebben waargenomen – dat uw gemeente zich bewust is van de urgentie om de beheersing van de relevante processen te versterken. Ons overall beeld vanuit de interim controle 2020 is dat meerdere acties in gang zijn gezet om de interne beheersing verder te versterken wat wij zien als een positieve ontwikkeling. In DOWR verband is bijvoorbeeld een aanbestedingstraject gestart voor een centraal contractenregister. Daarnaast is binnen de gemeente Olst-Wijhe een Task Force sociaal domein ingesteld om te analyseren hoe de gemeente de lasten in het sociaal domein in de toekomst kan (blijven) beheersen.

In het kader van een effectieve bedrijfsvoering adviseren wij uw college voor een aantal significante processen procesbeschrijvingen op te stellen en meer gebruik te maken van zogenoemde “key controls”. Een key control is een interne beheersmaatregel, waarmee een afwijking van materieel belang kan worden voorkomen of ontdekt en tijdig kan worden gecorrigeerd. Hiermee kan beter gestuurd en gesteund worden op procescontroles (preventief) in plaats van op gegevensgerichte controles (repressief).

Uw gemeente kan bijvoorbeeld binnen het proces van inkopen en EU-aanbestedingen en rondom de memoriaalboekingen de digitale workflow zo inrichten dat functiescheiding automatisch wordt afgedwongen. Wij hebben vastgesteld dat nog te weinig gebruik wordt gemaakt van geprogrammeerde controles waardoor in onze optiek te veel handmatige controles noodzakelijk zijn. Het begrip van deze key controls kan de organisatie ook helpen in het kader van de rechtmatigheidsverantwoording 2021. Hiermee kan namelijk duidelijk worden gemaakt dat de gemeente in control is met betrekking tot de processen die deze verantwoording raken.

Interne-beheersingsomgeving

Interne-beheersingsomgeving

Onze bevindingen in het kort

Gemeente Olst-Wijhe houdt de financiële situatie rondom het coronavirus nauwlettend in de gaten

De coronacrisis en de onzekerheden die daarbij horen, zorgen ervoor dat 2020 wezenlijk anders verloopt dan andere jaren. Het heeft veel impact voor de inwoners, bedrijven, instellingen en verenigingen van uw gemeente, maar ook op de financiële positie. Er zijn minder eigen inkomsten en veel meer uitgaven. Daarnaast is nog steeds op onderdelen onzekerheid over de bijdragen van het Rijk. Dat geldt zowel voor de uiteindelijke compensatie van gemeenten als de structurele wijzigingen die – los van de coronamaatregelen – nodig zijn om lokale overheden op een goede manier hun werk te laten doen.

Wij hebben kennis genomen van de bestuursrapportage 2020 waarin de (verwachte) gevolgen voor uw gemeente is uitgewerkt. Wij concluderen dat de gemeenteraad hiermee periodiek op de belangrijkste punten wordt geïnformeerd.

Wij hebben bij onze interim-controle inzicht verkregen in de impact op uw organisatie, processen en financiële stromen. De (nieuwe) Tozo-regeling vergt zowel intern als extern een extra controle-inspanning bij de controle van boekjaar 2020. Gezien de specifieke aard van deze transactiestroom, het feit dat deze activiteit nieuw is voor de gemeente en de omvang van de transactiestroom materieel is, hebben wij in detail inzicht in dit proces verkregen. Wij hebben vastgesteld dat vanwege de urgentie van de coronacrisis en de tijdsdruk bij de gemeente bij het toekennen van de Tozo-uitkering geen onafhankelijke toets door een tweede medewerker heeft plaatsgevonden. Hierdoor is geen functiescheiding tussen het beoordelen van de aanvraag en het afgeven van de beschikking. Wij adviseren het college om het proces van het verstrekken van sociale uitkeringen en verstrekkingen zo in te richten dat te allen tijden een tweede functionaris de aanvraag / beschikking moet autoriseren. Zodat bij toekomstige uitkeringen en verstrekkingen altijd sprake is van het "4 ogen principe". Voor de uitkeringen en verstrekkingen in 2020 vragen wij de gemeente om een Verbijzonderde Interne Controle (VIC) uit te voeren om vast te stellen of de lasten juist en rechtmatig zijn.

Daarnaast onderkennen wij voor de jaarrekeningcontrole 2020 aandachtspunten voor de inbaarheid van leningen, de garantiestellingen, de gemaakte prestatieafspraken bij de subsidies en de verstrekte continuïteitsbijdragen bij de WMO- en jeugdhulp.

Plan van aanpak rechtmatigheidsverantwoording

Uw gemeente moet naar verwachting vanaf het boekjaar 2021 een rechtmatigheidsverantwoording opnemen in de jaarstukken. Om 2021 klaar te zijn voor een rechtmatigheidsverklaring dient er plan van aanpak opgesteld te worden. In de afgelopen periode hebben wij veelvuldig met u over dit onderwerp gesproken en u meegenomen in hoe een controleplan moet worden opgesteld en wat deze minimaal moet bevatten. Wij adviseren dit plan af te stemmen met de gemeenteraad waarbij tevens de toleranties voor het komende jaar worden afgestemd met de gemeenteraad. Voor een nadere uitleg verwijzen wij naar het hoofdstuk actualiteiten in deze boardletter 2020.

Interne-beheersingsomgeving

Onze bevindingen in het kort

Actualiseren en door ontwikkelen frauderisicoanalyse

Politiek en maatschappelijk gezien is veel belangstelling voor de wijze waarop publieke instellingen (fraude)risico's beheersen. De gemeente Olst-Wijhe heeft begin 2020 de interne frauderisicoanalyse geactualiseerd. Het is belangrijk de geactualiseerde frauderisicoanalyse jaarlijks te blijven delen en bespreken met de gemeenteraad. Op deze wijze vormt het periodiek actualiseren een zichtbaar en vast onderdeel van de interne beheersingsomgeving, inclusief de communicatie hierover met het toezichthoudend orgaan. Voor een verdere doorontwikkeling van de frauderisicoanalyse adviseren wij het college om de (fraude)risico's specifiek te benoemen en inzichtelijk te maken welke beheersmaatregelen zijn getroffen, dan wel getroffen moeten worden om de frauderisico's te beheersen. Wij adviseren u de geïdentificeerde interne-beheersingsmaatregelen periodiek te toetsen op werking, zodat vastgesteld kan worden of de (fraude)risico's voldoende worden beheerst en het restrisico gelijk is aan het geaccepteerde restrisico of dat aanvullende maatregelen noodzakelijk zijn.

Data-analyse kan de organisatie mogelijk helpen bij het identificeren en beheersen van (fraude)risico's. De inzet van data-analyse in het kader van de frauderisicobeheersing is een beproefde methode om bestaande en nieuwe vormen van misbruik van middelen van organisaties in een zo vroeg mogelijk stadium te herkennen en verliezen te beperken of geheel te voorkomen. De maatschappelijke waarde van de organisatie versterkt de noodzaak om het systeem van fraudepreventie voortdurend aan te scherpen en te verbeteren. Data-analyse helpt de gemeente bij dat streven naar continue verbetering. Vandaar dat wij de aanbeveling doen data-analyse toe te voegen aan het systeem van maatregelen dat de gemeente heeft ontworpen ter uitvoering van haar verantwoordelijkheid voor het voorkomen en detecteren van fraude.

Kwaliteit onderbouwing schattingselementen grondexploitatie

Een belangrijk onderdeel van de interne beheersing van de grondexploitatie betreft het vastleggen en controleren van de toekomstige prognoses. In voorgaande jaren hebben wij u geadviseerd om de eigen interne vastleggingen van het schattingsproces rondom de grondexploitatie te verbeteren. Ten tijde van de jaarrekeningcontrole 2019 hebben wij vastgesteld dat stappen zijn gezet om het centrale position paper qua aard, reikwijdte en/of diepgang verder te versterken.

Wij adviseren u de ingezette versterking van de position papers door te zetten en per project een specifiek position paper op te stellen. In een position paper worden de belangrijkste standpunten en aannames van de grondexploitatie onderbouwd. We merken op dat gedurende de interim controle de position papers nog niet gereed zijn voor onze beoordeling. Wij zullen de follow up van dit onderdeel betrekken in ons accountantsverslag.

Interne-beheersingsomgeving

Onze bevindingen in het kort

Inzichten in het sociaal domein door het uitvoeren van data-analyses

Een belangrijk onderdeel van de interne beheersing van het sociaal domein betreft het vaststellen van de kwaliteit en kwantiteit van de geleverde zorg. De afgelopen jaren heeft u voor dit inzicht grotendeels gesteund op de verantwoordingen van zorgaanbieders en SVB. Vanwege de omvang van de zorg gerelateerde kosten is het van groot belang dat uw gemeente continu voldoende inzicht heeft in de ontwikkeling van de zwaarste, duurste en meest ingrijpende trajecten.

Vorig jaar hebben wij u geadviseerd meer gebruik te maken van de beschikbare data en diepgaande analyses uit te voeren op de zorg gerelateerde kosten. Wij hebben tijdens de interim-controle 2020 vastgesteld dat uw gemeente een Task Force sociaal domein heeft ingesteld om de lasten in het sociaal domein te (blijven) beheersen. Onderdeel van deze aanpak is onder andere data-analyse en het mogelijk aantrekken van een data-analist om middels data-analyse de zorgkosten te kunnen monitoren. Op dit moment wordt binnen het Task Force sociaal domein nader onderzocht of en hoe hieraan een vervolg wordt gegeven. Wij moedigen deze ontwikkeling aan en adviseren om het gebruik van data-analyse verder te optimaliseren.

Verbeteringen binnen de algemene IT-beheersmaatregelen

Voorgaand jaar hebben wij aanbevelingen gedaan omtrent het verbeteren van de algemene IT beheersmaatregelen en interne beheersing rondom cybersecurity in DOWR-I verband.

Met onze IT-audit werkzaamheden in het kader van de jaarrekeningcontrole 2020 hebben wij geconstateerd dat in DOWR-I verband verdere stappen zijn gezet in het verbeteren van de interne beheersing, met name op het gebied van user access en het uitbesteden van de beheerdiensten van de financiële applicatie SAP aan een externe partij. De positieve ontwikkelingen hebben daarnaast plaatsgevonden in het beheer van de cybersecurity risico's. In 2020 wordt de DOWR-I nog steeds door de VNG gezien als een van de koplopers als het gaat om de aansluiting op het Gemeentelijke Gemeenschappelijke Infrastructuur-Veilig-traject en de samenhangende implementatie van het System Information Event Management systeem.

Ondanks bovengenoemde positieve ontwikkeling blijven de IT-beheersingsmaatregelen een aandachtspunt, met name ten aanzien van het rechtenbeheer en de beheersing van taken die door externe partijen worden uitgevoerd. Voor de verbetermogelijkheden verwijzen wij naar het hoofdstuk Bevindingen. Wij merken op dat wij door de bevindingen met betrekking tot de IT-omgeving nog niet (volledig) kunnen steunen op de interne beheersing.

Interne-beheersingsomgeving

Onze bevindingen in het kort

Wij vragen u voldoende ambtelijke capaciteit vrij te maken voor het opstellen van de jaarrekening 2020

Wij merken op dat wij door de bevindingen met betrekking tot de IT-omgeving nog niet (volledig) kunnen steunen op de interne beheersing en zullen net als voorgaande jaren een primair gegevensgerichte accountantscontrole uitvoeren. Dit vraagt van de ambtelijke organisatie extra capaciteit om de benodigde (extra) controles voor te bereiden. Een extra complicerende en onzekere factor hierbij zijn de ontwikkelingen en vraagstukken inzake de coronacrisis, zoals de wijze waarop de gemeente zekerheid kan verkrijgen over de afrekening van de zorgkosten (vooral wat betreft de omzetgaranties c.q. continuïteitsbijdragen aan zorgaanbieders), de controle en verantwoording van de stimuleringsmaatregel Tijdelijke ondersteuningsregeling zelfstandig ondernemers (Tozo) en de waardering van vorderingen inzake bijvoorbeeld verhuur en belastingen. De exacte impact hiervan op de bedrijfsvoering, de in- en externe controle en het getrouwheids- en rechtmatigheidsoordeel bij de jaarrekening is op dit moment nog niet bekend.

Deze vraagstukken en benodigde werkzaamheden ter zake volgen wij nauwgezet en bespreken wij periodiek met de ambtelijke organisatie en waar relevant met het college en de rekeningcommissie. Wij vragen uw college de in dit kader benodigde capaciteit beschikbaar te maken om opnieuw voldoende controlezekerheid over uw jaarrekening 2020 te verkrijgen.

CONCEPT

Bevindingen interim controle

Bevindingen

Overzicht en status van opvolging

Bevinding	Status 2019	Status 2020
Functiescheiding sociale uitkeringen en verstrekkingen		
Functiescheiding inkoopproces		
Rechtmatigheid EU-aanbestedingen		
Functiescheiding memoriaalboekingen		
Interne beheersing grondexploitatie		
Data-analyse sociaal domein		
Algemene IT-beheersmaatregelen (General IT Controls)		
Cybersecurity		

Legenda:

Nieuwe bevinding

Eerder gerapporteerde bevinding; opvolging onderhanden

Eerder gerapporteerde bevinding; niet opgelost

Bevinding opgelost / beheersing voldoende

Bevindingen

Functiescheiding sociale uitkeringen en verstrekkingen

Observatie

Eén van de maatregelen die het kabinet gebruikt om ondernemers te steunen tijdens de coronacrisis is de Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers (Tozo). Het uitvoeren van Tozo is een taak van de gemeenten. De gemeente Olst-Wijhe is op verzoek van het Rijk snel in actie gekomen. Vanwege de urgentie van de coronacrisis en de tijdsdruk bij de gemeente heeft bij het toekennen van de Tozo-uitkering geen onafhankelijke toets door een tweede medewerker plaatsgevonden. Hierdoor was geen functiescheiding aanwezig tussen het beoordelen van de aanvraag en het afgeven van de beschikking.

Binnen het sociaal domein wordt sterk gesteund op de controleverklaringen van de Sociale Verzekeringsbank (SVB) en de zorgaanbieders. Echter is de gemeente zelf verantwoordelijk voor de indicatiestelling en het afgeven van de beschikking. Wij hebben vastgesteld dat ook binnen dit proces van het verstrekken van sociale verstrekkingen in natura aan personen (Jeugd PGB en ZiN) geen sprake is van functiescheiding, hiermee ontbreekt het "4 ogen principe".

Risico

Door het ontbreken van functiescheiding in het proces van het verstrekken van sociale uitkeringen in geld (Tozo-uitkeringen) en sociale verstrekkingen in natura aan personen (Jeugd PGB en ZiN) loopt de gemeente het risico dat de sociale uitkeringen en verstrekkingen en daarmee de lasten niet juist en/of niet rechtmatig zijn.

Aanbeveling

Wij adviseren het college om het proces van het verstrekken van sociale uitkeringen en verstrekkingen zo in te richten dat te allen tijde een tweede functionaris de aanvraag / beschikking moet autoriseren. Zodat bij toekomstige uitkeringen en verstrekkingen altijd sprake is van het "4 ogen principe". Voor de uitkeringen en verstrekkingen in 2020 vragen wij de gemeente om een Verbijzonderde Interne Controle (VIC) uit te voeren om vast te stellen of de lasten juist en rechtmatig zijn.

Nieuwe bevinding

Bevindingen

Functiescheiding inkoopproces

Observatie

Binnen het inkoopproces wordt geen functiescheiding afgedwongen tussen het verstrekken van opdrachten (bestellingen), het autoriseren van de prestatielevering en het goedkeuren van de facturen (lasten). In de financiële administratie (Civision) wordt niet afgedwongen dat iedere factuur door twee medewerkers wordt gecontroleerd en geautoriseerd, hiermee ontbreekt het “4 ogen principe”. Daarnaast zijn in Civision de budgethouders-limieten niet opgenomen, waardoor het mogelijk is dat een budgethouder boven zijn budget facturen accordeert. Indien een factuur boven het limiet van de budgethouder ligt, moet deze handmatig worden doorgezet naar de tweede budgethouder dit wordt niet afgedwongen binnen het systeem.

Risico

Door het ontbreken van afgedwongen functiescheiding en het ontbreken van budgethouders-limieten in de digitale workflow loopt de gemeente het risico dat inkopen en daarmee de lasten niet in overeenstemming met de budgethoudersregeling worden verwerkt. Daarmee bestaat het risico dat de lasten niet juist en/of niet rechtmatig (interne regelgeving) zijn.

Aanbeveling

Wij adviseren de budgethouders-limieten te verwerken in de digitale workflow, zodat bij een overschrijding deze facturen automatisch worden doorgestuurd naar een tweede medewerker voor akkoord. Ook adviseren wij de digitale workflow zo in te richten dat te allen tijde een tweede functionaris de factuur autoriseert. Voor de lasten in het boekjaar 2020 vragen wij het college een data analyse op de lasten en de uitputting van de budgetten uit te voeren om vast te stellen of aan de budgethoudersregeling is voldaan en de inkopen rechtmatig zijn.

Bevindingen

Rechtmatigheid EU-aanbestedingen

Observatie

In voorgaande jaren hebben wij u geadviseerd om in het proces van inkoop en aanbestedingen adequate preventieve interne beheersmaatregelen op te nemen in plaats van uitsluitend achteraf een interne controle uit te voeren op juiste naleving van de interne en externe aanbestedingsrichtlijnen middels een spend-analyse.

Vorig jaar hebben wij vastgesteld dat hieraan in een aantal opzichten invulling is gegeven, bijvoorbeeld door het centraliseren van de aanwezige contracten. Tijdens onze interim-controle 2020 hebben wij vastgesteld dat de gemeente hier verder invulling aan heeft gegeven door in DOWR-verband een aanbestedingstraject te starten voor een centraal contractenregister.

Tegelijkertijd stellen wij vast dat het contractenregister op dit moment nog niet volledig is en het vooraf aanvragen van een verplichting niet afgedwongen wordt binnen de huidige processen.

Risico

Wij constateren dat geen van de door u geïmplementeerde maatregelen afdwingt dat advies van de inkoopadviseurs ingewonnen moet worden of op een andere wijze afdwingt dat vooraf wordt gecontroleerd of een inkoop Europees aanbesteed moet worden. Hierdoor is het risico op onrechtmatige inkopen nog niet gemitigeerd. Daarnaast heeft u op deze wijze geen volledig zicht op uw aangegane verplichtingen, wat de betrouwbaarheid van de tussentijdse informatievoorziening beïnvloed.

Aanbeveling

Wij adviseren u verdere preventieve beheersmaatregelen te implementeren waardoor gewaarborgd wordt dat inkopen rechtmatig worden aanbesteed. Deze preventieve beheersmaatregelen kunnen bestaan uit:

- Afdwingen dat voor iedere inkoop een verplichting wordt aangemaakt. Dit kan worden gehandhaafd door geen facturen van leveranciers te accepteren waar geen verplichtingnummer op is weergegeven;
- Bestellingen boven een grensbedrag, die passend is binnen het aanbestedingsbeleid van de gemeente, automatisch via de inkoopadviseur in de workflow laten lopen zodat een aanbestedingsadvies ingewonnen wordt voor grote inkopen.

Eerder gerapporteerde bevinding; opvolging onderhanden

Bevindingen

Functiescheiding memoriaalboekingen

Observatie

Het proces van administratie en verslaglegging vormt de basis voor een betrouwbare informatievoorziening. Om deze reden besteden wij uitgebreid aandacht aan dit proces. Hierbij hebben wij specifiek aandacht voor de beheersmaatregelen omtrent memoriaalboekingen (correctieboekingen), alsmede de aansluitingen tussen de financiële administratie en sub-administraties zoals de salarisadministratie.

Wij hebben tijdens voorgaande interim-controles geconstateerd dat functiescheiding is aangebracht in het proces van memoriaalboekingen. In de regel zullen memoriaalboekingen in de financiële administratie worden aangemaakt door een financiële medewerker en zal deze worden door geboekt door een tweede onafhankelijke functionaris (4 ogen principe). Wij hebben vastgesteld dat deze functiescheiding niet wordt afgedwongen binnen de financiële administratie waardoor het theoretisch mogelijk is dat één medewerker zowel een memoriaalboeking aanmaakt als door boekt.

In 2020 heeft u hieraan opvolging gegeven door zichtbaar te analyseren welke memoriaalboekingen zijn aangemaakt en door geboekt door dezelfde medewerker. Hierbij is door de gemeente geconcludeerd dat dit boekingen betreffen waarmee enkel de sub-administraties zoals de salarissen en uitkeringen worden geboekt. Deze boekingen hebben geen subjectieve karakter en kennen derhalve een laag risicoprofiel op een afwijking van materieel belang. Wij adviseren u om de zichtbare analyse op functiescheiding binnen de memoriaalboekingen standaard in het proces op te nemen, zodat de analyse jaarlijks wordt uitgevoerd.

Bevinding opgelost / beheersing voldoende

Bevindingen

Interne beheersing grondexploitatie

Observatie

Een belangrijk onderdeel van de interne beheersing van de grondexploitatie betreft het vastleggen en controleren van toekomstige prognoses. In voorgaande jaren hebben wij u geadviseerd om de eigen interne vastleggingen van het schattingsproces rondom de grondexploitatie te verbeteren. Uit de gesprekken die wij inzake de grondexploitatie tijdens onze interim-controle met de medewerkers hebben gevoerd, komt naar voren dat u zich bewust bent van het belang van het schattingsproces en de hiermee samenhangende interne beheersing van de grondexploitatie.

Voor de jaarrekeningcontrole 2019 heeft u position papers opgesteld om de schattingselementen in de grondexploitatie te onderbouwen en verder te versterken. Tegelijkertijd stellen wij vast dat de vastleggingen van dit schattingsproces in deze position papers en deze procedures nog verder versterkt kunnen worden.

Risico

Het risico bestaat dat de tussentijdse informatievoorziening niet juist en/of volledig is. Daarnaast maakt het niet zichtbaar vastleggen van de overwegingen uw gemeente kwetsbaar omdat informatie slechts bij een aantal medewerkers bekend is en niet door een onafhankelijke functionaris eenvoudig raadpleegbaar is.

Aanbeveling

Wij adviseren u de ingezette versterking van de position papers door te zetten. Bijvoorbeeld door het gebruiken van een duidelijke position paper met de uitgangspunten per project en het opnemen van scenarioanalyses alsmede het betrekken van landelijke actualiteiten zoals het Programma Aanpak Stikstof (PAS) en de ontwikkelingen omtrent poly- en perfluoralkylstoffen (PFAS). Om de diepgang van de position papers te stimuleren hebben wij good practices gedeeld, wij adviseren deze in volledige vorm toe te passen voor het bepalen van de actualisatie per materiële grondexploitatie. Daarnaast adviseren wij invulling te geven aan de uitvoering van de onafhankelijke review op de opgestelde position papers.

Met de ambtelijke organisatie hebben wij afspraken gemaakt over de invulling hiervan en onze controlemomenten voor de jaarrekening 2020.

Eerder gerapporteerde bevinding; opvolging onderhanden

Bevinding

Data-analyse sociaal domein

Observatie

Een belangrijk onderdeel van de interne beheersing van het sociaal domein betreft het vaststellen van de kwaliteit en kwantiteit van de geleverde zorg. Vanwege de omvang van de zorg gerelateerde kosten is het van groot belang dat uw gemeente continue voldoende inzicht heeft in de ontwikkeling van de zwaarste, duurste en meest ingrijpende trajecten.

Vorig jaar hebben wij u geadviseerd om meer gebruik te maken van de beschikbare data en diepgaande analyses uit te voeren op de zorg gerelateerde kosten. Wij hebben tijdens de interim-controle 2020 vastgesteld dat de gemeente Olst-Wijhe een Task Force sociaal domein heeft ingesteld om de lasten in het sociaal domein te (blijven) beheersen. Onderdeel van deze aanpak is onder andere data-analyse en het mogelijk aantrekken van een data-analist om middels data-analyse de zorgkosten te kunnen monitoren. Op dit moment wordt binnen het Task Force sociaal domein nader onderzocht of en hoe hieraan een vervolg wordt gegeven.

Risico

Doordat (nog) niet optimaal gebruik wordt gemaakt van de beschikbare data en analyses heeft uw gemeente geen volledig inzicht in de ontwikkelingen van de zwaarste, duurste en meest ingrijpende interventies. Het risico bestaat dat uw gemeente niet tijdig bijstuurt (de-escalatie methode) teneinde de kosten in het sociaal domein te (blijven) beheersen.

Aanbeveling

Wij adviseren het college de ontwikkelingen met betrekking tot data-analyses voort te zetten om zo de lasten in het sociaal domein te (blijven) beheersen. Data analyse helpt om de juiste vragen te stellen die leiden tot meer inzicht in de ontwikkeling en uitvoering van de zorg. Bijvoorbeeld door het verkrijgen van inzichten in de ontwikkeling van de zwaarste, duurste en meest ingrijpende interventies.

Eerder gerapporteerde bevinding; opvolging onderhanden

Bevindingen

Algemene IT-beheersmaatregelen (General IT Controls)

Observatie en risico

In 2020 hebben wij follow-up IT-audit werkzaamheden uitgevoerd als onderdeel van de jaarrekeningcontrole 2020. Het doel van deze werkzaamheden was om de actuele status van de beheersing omtrent de –voor de jaarrekeningcontrole relevante – systemen van de gemeente Olst-Wijhe in kaart te brengen: te weten SAP (financiële administratie) en Suite 4 Werk & Inkomen (uitkeringen administratie). De afgelopen jaren heeft de gemeente in DOWR verband stappen gezet in een betere beheersing van de IT-omgeving, deze tendens is in 2020 doorgezet. Zo is het proces van instroom-doorstroom-uitstroom van medewerkers verder geoptimaliseerd en heeft het bijzondere stappen ondernomen in het beheer van het financiële systeem SAP door deze taken uit te besteden aan Pink Roccade. Ondanks de stappen die u als gemeente heeft gezet, kunnen wij nog niet steunen op de interne beheersing van uw geautomatiseerde omgeving en de daarmee samenhangende betrouwbaarheid van het lijstwerk. Hier zullen wij net als afgelopen jaren met onze jaarrekeningcontrole aanvullende gegevensgerichte werkzaamheden op verrichten.

Aanbeveling

Ondanks de positieve ontwikkeling in de jaren 2019 en 2020 concluderen wij dat de opzet en het bestaan van de General IT Controls in het kader van de jaarrekening op een aantal vlakken verbeterd kan worden. In het bijzonder vragen wij aandacht voor:

1. Aandacht voor de interne beheersing van de beheertaken rondom de financiële applicatie SAP na uitbesteding naar Pink Roccade. De gemeente blijft verantwoordelijk voor een adequate beheersing van de systemen, ondanks dat de uitvoering van deze taken belegd kunnen zijn bij een derde partij. Wij hebben geconstateerd dat passende afspraken omtrent verantwoording van de uitgevoerde taken door Pink Roccade ontbreken.
2. Verbeteren van de beheersing van het rechtenbeheer binnen de financiële applicaties. Wij hebben geconstateerd dat de gemeente diverse alternatieve beheersmaatregelen getroffen heeft om de risico's van het doorbreken van de controletechnische functiescheiding rondom kritische processen (zoals betalingen) te mitigeren. Het verdient de aanbeveling om een risico analyse uit te werken waarin de kritische processen en samenhangende risico's beschreven staan en te bepalen of de huidige set van beheersmaatregelen afdoende is deze risico's te mitigeren. Daarbij vragen wij specifieke aandacht in het procuratieproces van het verrichten van bestellingen en autoriseren van facturen, waarbij het systeemtechnisch mogelijk is om de controletechnische functiescheiding te vermijden.

Eerder gerapporteerde bevinding; opvolging onderhanden

Bevindingen

Cybersecurity

Observatie en risico

De methodes die internetcriminelen hanteren om toegang te krijgen tot de systemen en data van Nederlandse gemeenten of van individuele ambtenaren worden steeds sluer en doortastender. De technische beheersingsmaatregelen om cyber incidenten te voorkomen moeten daarom van voldoende niveau zijn. In de praktijk blijkt echter ook dat enkel technische beveiliging vaak onvoldoende bescherming biedt tegen het gebruik van malware en social engineering. De gemeente Olst-Wijhe is zich bewust van de risico's en heeft de afgelopen jaren in DOWR verband veel geïnvesteerd om het niveau van de interne beheersing omtrent de cyber risico's sterkt te verbeteren.

Uw gemeente heeft in DOWR verband veel acties ondernomen om de hardening van de securityorganisatie technisch naar voldoende niveau te brengen. Dit is het treffen van maatregelen om incidenten (zoals onrechtmatig toegang krijgen tot de systemen) te voorkomen. De DOWR-i is momenteel stappen aan het zetten richting het volgende niveau van beheersing, waarbij incidenten gedetecteerd kunnen worden en passende maatregelen getroffen kunnen worden. De belangrijkste ontwikkeling hierin is de implementatie van het Security Information & Event Management (SIEM). In samenwerking met de VNG en KPN is de gemeente in 2020 koploper gebleven met de implementatie van het SIEM.

Aanbeveling

Voor de doorontwikkeling van de beheersing van de cybersecurity risico's vragen wij specifieke aandacht voor:

1. In het informatiebeveiligingsbeleid van de gemeente zijn de doelstellingen beschreven die op basis van de BIO zijn opgesteld en zijn vastgesteld door het college. Uw gemeente heeft in 2020 een aftrap gemaakt in het formuleren van kritieke prestatie-indicatoren (KPI) om de realisatie van de doelstellingen te toetsen. Het verdient aanbeveling deze KPI's te formaliseren zodat periodiek de voortgang van het behalen van de doelstellingen door de gemeente getoetst kan worden.
2. Het voortzetten van het huidige plan in de doorontwikkeling van het Security Information & Event Management om de detectie en response op cybersecurity issues te verbeteren. Wij benadrukken het belang van het SIEM en de tijd en aandacht die benodigd is om tot een effectieve implementatie hiervan te komen.
3. In 2020 is op basis van risicoclassificatie een analyse uitgevoerd op externe partijen die een belangrijke rol spelen in de IT-beheersing van de gemeente. Wij raden aan deze analyse uit te breiden naar het volledige spectrum van externe partijen die relevant zijn voor de IT-beheersing. Daarnaast raden wij aan om contractmanagement DOWR-i een vast onderdeel te maken van het beslissingsproces bij nieuwe contracten en dit te waarborgen in procedures.

Eerder gerapporteerde bevinding; opvolging onderhanden

Actualiteiten

Actualiteiten

COVID-19

Het COVID-19 virus heeft in 2020 een grote impact gehad op de Nederlandse samenleving. Ook de gemeente Olst-Wijhe ondervindt de gevolgen van dit virus. Wij hebben kennis genomen van uw bestuursrapportage 2020, waarin de eerste effecten en bijgestelde prognoses nader zijn toegelicht. Tijdens de interim controle hebben we samen met uw medewerkers stilgestaan bij de gevolgen voor enerzijds de processen binnen uw organisatie (zijn processen veranderd doordat medewerkers op afstand werken) en anderzijds de jaarrekening en de controle daarop. Op basis van de gesprekken die wij hebben gevoerd constateren wij dat de impact als gevolg van thuiswerken op de processen beperkt is, onder andere doordat processen al grotendeels digitaal plaatsvinden en personeel al flexibel werkte vóór de coronacrisis. In dit onderdeel van de boardletter beschrijven wij de impact op de jaarrekening en onze controle.

Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers

Eén van de maatregelen die het kabinet gebruikt om ondernemers te steunen tijdens de coronacrisis is de Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers (Tozo). Deze regeling vult het inkomen van zelfstandige ondernemers aan tot het sociaal minimum indien het inkomen van de zelfstandig ondernemer door de coronacrisis onder het sociaal minimum daalt. Het uitvoeren van Tozo is een taak van de gemeenten. Uw gemeente maakt grofweg twee categorieën kosten: de uitkeringskosten en uitvoeringskosten. Het rijk vergoedt in beginsel alle kosten die gemeenten moeten maken. De Tozo-regeling leidt hierdoor tot een last in de jaarrekening met daar tegenover de rijksvergoeding ervan.

De gemeente Olst-Wijhe is vanwege de urgentie van de coronacrisis voortvarend aan de slag gegaan met de eerste tranche Tozo verstrekkingen. Vanwege de tijdsdruk die aanwezig was bij het uitrollen van deze regeling en het feit dat de algemene maatregel van bestuur (AMvB) Tozo pas tijdens de looptijd van de eerste tranche is gepubliceerd, kan de gemeente Olst-Wijhe mogelijk niet altijd volledig zijn in de controle van alle voorwaarden van de eerste tranche. De minister van SZW vindt het onbillijk om gemeenten hier financieel op af te rekenen¹, omdat de problematiek mede het gevolg is van een verzoek van het Rijk aan gemeenten om bij de eerste tranche snel in actie te komen.

¹ <https://vng.nl/sites/default/files/2020-10/communicatie-rechtmatigheid-en-financiele-verantwoording-tozo-richting-gemeenten.pdf>

Actualiteiten

COVID-19

Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers (Vervolg)

De Tozo kent verschillende rechtmatigheidseisen. Voor wat betreft de eerste tranche is besloten – mede met het oog op de ‘hardheidsclausule’ – een strikt onderscheid te maken tussen fundamentele rechtmatigheidseisen, belangrijke rechtmatigheidseisen en formele rechtmatigheidseisen. Het onderscheid tussen fundamentele en belangrijke rechtmatigheidseisen is gemaakt omdat fouten en onzekerheden ten aanzien van deze eisen verschillende consequenties hebben voor de Rijksvergoeding. Rechtmatigheidsfouten en –onzekerheden inzake belangrijke rechtmatigheidseisen worden onder voorwaarden onder de werking van de hardheidsclausule gebracht. Daarmee kan worden voorkomen dat fouten en onzekerheden ten aanzien van de belangrijke rechtmatigheidseisen tot een korting op de Rijksvergoeding leiden. Van gemeenten wordt echter verwacht dat zij geconstateerde tekortkomingen in het proces van uitkeringsverstrekking opheffen om het aantal fouten en onzekerheden zoveel mogelijk te reduceren. Het voldoen aan de fundamentele rechtmatigheidseisen is essentieel voor zowel de beoordeling van de rechtmatigheid als voor het in aanmerking komen voor vergoeding vanuit het Rijk. Aan nakoming hiervan wordt onverkort vastgehouden.

Voor de rechtmatigheidscontrole van de gemeentelijke jaarrekening aan sich speelt het onderscheid tussen fundamentele en belangrijke rechtmatigheidseisen geen rol. Alle tekortkomingen met betrekking tot de rechtmatigheid van de Tozo zijn van belang voor de gemeentelijke jaarrekening. Uw gemeente verantwoordt zich achteraf, na afloop van het uitvoeringsjaar, op de gebruikelijke wijze (via het systeem van Single Information Single Audit: SiSa) aan het Rijk over de gedane bestedingen en de bijbehorende baten.

Continuïteitsbijdragen zorginstellingen

Zorginstellingen hebben sinds de uitbraak van de coronacrisis te maken gekregen met een daling van opbrengsten als gevolg van het niet fysiek kunnen leveren van zorg aan cliënten in de WMO en de Jeugdzorg. De gemeente Olst-Wijhe heeft besloten de zorgaanbieders te compenseren voor de omzetsderving vanwege corona door een gegarandeerde omzet. Belangrijk ten aanzien van deze bijdragen is dat uw gemeente monitort en vaststelt dat zorginstellingen recht hebben op deze bijdrage (en bijvoorbeeld niet dubbel worden gecompenseerd uit hoofde van de NOW-regeling).

Actualiteiten

COVID-19

Leningen u/g en gewaarborgde geldleningen

De gemeente Olst-Wijhe heeft een aantal leningen verstrekt en staat daarnaast ook voor een aantal leningen garant. Wij hebben met uw gemeente besproken of en in welke mate er mogelijk sprake zal zijn van mogelijke oninbaarheid van uitgezette leningen of dat derden aanspraak gaan maken op garantiestellingen die uw gemeente heeft afgegeven. Op basis van de lening-portefeuille van de gemeente en de aard van de afgegeven garanties veronderstellen wij hier geen verhoogd (controle)risico voor de jaarrekening 2020. Wij hebben de gemeente wel verzocht de volwaardigheid van uitgezette leningen en garanties continu te blijven monitoren.

Subsidieverstrekingen en vaststellingen

De gemeente Olst-Wijhe verstrekt jaarlijks subsidies aan verschillende instellingen. Vooruitlopend op de jaarrekeningcontrole 2020 willen wij u vragen een risicogerichte analyse te maken en daarbij per doelgroep (cultuur, sport, welzijn, etc.) te evalueren of de betreffende groep geraakt is door Covid-19 en of eventueel overgegaan moet worden tot het terugvorderen van (een deel van) de subsidie. Indien blijkt dat een bedrag teruggevorderd dient te worden, vragen wij u om een beste schatting te maken per balansdatum van de terug te vorderen positie en daarvoor een nog te ontvangen bedrag in de balans op te nemen.

Voorziening dubieuze debiteuren

Als gevolg van de uitbraak van Covid-19 hebben veel ondernemingen liquiditeitsproblemen. Dit kan leiden tot een forse stijging in uw debiteurenpositie per einde boekjaar. Wij willen u in het kader van de jaarrekeningcontrole 2020 vragen om een uitgebreide analyse op te stellen inzake de waardering en inbaarheid van uw debiteurenpositie per balansdatum. Dit geldt bijvoorbeeld ook voor kwijscheldingen op het gebied van huur en belastingen.

Actualiteiten

Rechtmatigheidsverantwoording

Rechtmatigheidsverantwoording

Uw gemeente moet naar verwachting vanaf het boekjaar 2021 een rechtmatigheidsverantwoording opnemen in de jaarstukken. De Tweede Kamer behandelt het wetsvoorstel eind december 2020. De tekst van de rechtmatigheidsverantwoording, die in de jaarrekening opgenomen moet worden, is reeds gepubliceerd door de commissie BBV. Tevens is medio december de Notitie Rechtmatigheidsverantwoording ter consultatie gepubliceerd op de website van de commissie BBV. In de paragraaf Bedrijfsvoering in het jaarverslag komt een nadere toelichting op de rechtmatigheidsverantwoording. De commissie BBV komt naar verwachting eind 2020 met een publicatie over wat in deze toelichting minimaal verplicht is en wat verder in de toelichting opgenomen kan worden.

De uitgangspunten voor de rechtmatigheidsverantwoording zijn als volgt:

- De rechtmatigheidsverantwoording is een onderdeel van de jaarrekening. Dit is een te hanteren standaardtekst waarin alleen op hoofdlijnen eventuele onrechtmatigheden boven de zogenaamde verantwoordingsgrens moeten worden opgesomd.
- De toelichting op de rechtmatigheidsverantwoording komt in de paragraaf Bedrijfsvoering van het jaarverslag. Het college heeft hier meer vrijheid om eventuele onrechtmatigheden toe te lichten.
- De gemeenteraad stelt een verantwoordingsgrens tussen 0% en 3% vast. De verantwoordingsgrens is het bedrag waarboven het college de raad moet informeren over geconstateerde fouten en onduidelijkheden inzake rechtmatigheid.
- De scope is gelijk aan de financiële rechtmatigheid zoals nu reeds is uitgewerkt in de Kadernota rechtmatigheid van de commissie BBV. Het gaat alleen om de rechtmatigheidscriteria die geen getrouwe beeldcriteria zijn (voorwaarden-, begrotings-, en misbruik- en oneigenlijk gebruik-criterium).

Onderstaand zijn de voornaamste gevolgen voor de accountantscontrole opgenomen:

- De accountant verklaart dat de door het college opgestelde rechtmatigheidsverantwoording getrouw is (met 1% goedkeuringstolerantie). Deze verklaring wordt onderdeel van het getrouwheidsoordeel. Het separate oordeel over rechtmatigheid, zoals we dat kennen in de huidige controleverklaring, vervalt vanaf 2021.
- Rechtmatigheidsfouten en -onzekerheden hebben geen effect meer op het oordeel van de accountant. Wanneer de rechtmatigheidsverantwoording geen getrouw beeld geeft van de rechtmatigheidsfouten en -onzekerheden, uitgaande van de door de gemeenteraad vastgestelde verantwoordingsgrens, heeft dit invloed op het accountantsoordeel in de controleverklaring.

Actualiteiten

Rechtmatigheidsverantwoording

Rechtmatigheidsverantwoording (Vervolg)

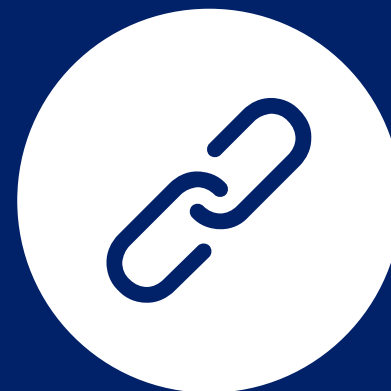
De voornaamste gevolgen voor de gemeente zijn:

- Het college van uw gemeente treedt in overleg met de raad over de te hanteren verantwoordingsgrens voor de rechtmatigheidsverantwoording.
- Uw gemeente identificeert de belangrijkste rechtmatigheidsrisico's in aansluiting op de toetsingscriteria, en neemt deze op in een controleplan. Voorts moet worden bepaald op welke wijze deze rechtmatigheidsrisico's worden afgedekt (via systeemgerichte en gegevensgerichte (verbijzonderde) controles). Het controleplan moet met het college van B&W worden afgestemd en structureel worden ingebed in de P&C-cyclus.
- Uw gemeente dient rekening te houden met eventuele verbonden partijen (m.n. gemeenschappelijke regelingen) waarvan de fouten en onzekerheden meegenomen moeten in de rechtmatigheidsverantwoording van de gemeente. Dit geldt met name voor gemeenschappelijke regelingen die taken in mandaat uitvoeren, zoals het geval is bij serviceorganisaties (belastingen, salarissen) en bij gemeenschappelijke regelingen die zich richten op de uitvoering van de Participatiewet.

Wij helpen uw gemeente graag met het verder vormgeven van de implementatie van de rechtmatigheidsverantwoording.

CONCEPT

Bijlagen

Bijlage A

Aandachtspunten voor de jaarrekeningcontrole

Op basis van onze kennis die wij van de gemeente Olst-Wijhe hebben verkregen bij onze voorgaande controle, onze risicoanalyse, de uitgevoerde interim-controle 2020, actuele ontwikkelingen en overige aandachtsgebieden, onderkennen wij de volgende belangrijke aandachtspunten die van belang zijn voor een efficiënte jaarrekeningcontrole en een tijdige afronding:

- Bij de start van de jaarrekeningcontrole verwachten wij dat de concept-jaarstukken gereed zijn en zichtbaar zijn gecontroleerd aan de hand van de checklist jaarverslaggeving en het modelrapport 2020.
- Het tijdig opleveren van een juist en volledig controledossier waarop een zichtbare interne controle heeft plaatsgevonden;
- Alle balansposten, transactiestromen en toelichtingen in de jaarrekening zijn voor aanvang van de jaarrekeningcontrole (of voorcontrole) door de gemeente Olst-Wijhe zichtbaar gecontroleerd en eventuele correcties naar aanleiding van deze beoordeling zijn verwerkt in het controle-exemplaar van de jaarrekening.
- Belangrijkste schattingsposten in de jaarrekening (de voorzieningen, de waardering van de grondexploitatieprojecten) zijn bij de start van de jaarrekeningcontrole onderbouwd in een position paper en deze zijn zichtbaar gecontroleerd door een tweede medewerker.

CONCEPT

Bijlage B

Reikwijdte van onze controle

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel over de jaarrekening van 2020, teneinde vast te stellen dat deze een getrouw beeld geeft van de financiële positie van de gemeente Olst-Wijhe, met inachtneming van de wettelijke bepalingen van het Besluit Begroting en Verantwoording.

Een jaarrekeningcontrole heeft niet als doel om enige zekerheid te geven over de kwaliteit van de interne organisatie. De jaarrekeningcontrole bestaat uit een combinatie van controlewerkzaamheden, waaronder een risicoanalyse, analytische procedures, detailcontroles en het testen van de interne controle die is gerelateerd aan en relevant voor de controle. Wij richten ons hierbij alleen op de interne-controleomgeving die relevant is voor ons oordeel over de jaarrekening.

Dit rapport is gebaseerd op onze interim-controle als onderdeel van de jaarrekeningcontrole 2020. Volledigheidshalve merken wij op dat onze analyse en evaluatie is uitgevoerd in het kader van de door uw gemeenteraad verstrekte opdracht tot controle van de jaarrekening.

De geselecteerde werkzaamheden zijn afhankelijk van de door de accountant toegepaste oordeelsvorming, met inbegrip van het inschatten van de risico's dat de jaarrekening een afwijking van materieel belang bevat als gevolg van fraude of fouten. Bij het maken van deze risico-inschattingen nemen wij de interne beheersing in aanmerking die relevant is voor het opmaken van de jaarrekening en voor het getrouwe en rechtmatige beeld daarvan, gericht op het opzetten van controlewerkzaamheden die passend zijn in de omstandigheden. Deze risico-inschattingen hebben echter niet tot doel een oordeel tot uitdrukking te brengen over de effectiviteit van de interne beheersing.

Hierdoor is onze analyse en evaluatie beperkter dan deze zou zijn geweest in het kader van een opdracht tot het geven van een oordeel omtrent de opzet, het bestaan en de efficiency van de interne beheersing als geheel en bestrijkt deze daarom niet noodzakelijkerwijs alle in de interne organisatie vervatte tekortkomingen.

Daarnaast is onze controle niet specifiek gericht op het ontdekken van fraude. Indien wij aangesteld zouden zijn om fraudeonderzoek uit te voeren, zouden wij wellicht additionele bevindingen en observaties hebben gerapporteerd dan die welke nu zijn opgenomen in deze boardletter.

Deloitte refers to one or more of Deloitte Touche Tohmatsu Limited ("DTTL", its global network of member firms, and their related entities. DTTL (also referred to as "Deloitte Global" and each of its member firms are legally separate and independent entities. DTTL does not provide services to clients. Please see www.deloitte.nl/about to learn more.

Deloitte is a leading global provider of audit and assurance, consulting, financial advisory, risk advisory, tax and related services. Our network of member firms in more than 150 countries serves four out of five Fortune Global 500® companies. Learn how Deloitte's approximately 264,000 people make an impact that matters at www.deloitte.nl.

This communication contains general information only, and none of Deloitte Touche Tohmatsu Limited, its member firms, or their related entities (collectively, the "Deloitte network" is, by means of this communication, rendering professional advice or services. Before making any decision or taking any action that may affect your finances or your business, you should consult a qualified professional adviser. No entity in the Deloitte network shall be responsible for any loss whatsoever sustained by any person who relies on this communication.

© 2020 Deloitte The Netherlands

